

**Слово про Тімана Майора Пилиповича –
завідувача кафедри вищої математики
Дніпропетровського державного
аграрного університету**

*Майор Пилипович Тіман – академік Академії наук вищої освіти
України, академік Американського біографічного інституту,
доктор фізико-математичних наук, професор.*

Народився 30 серпня 1923 року в м. Золотоноша Черкаської області у сім'ї робітників.

Після закінчення у 1940 році Дніпропетровського індустріального технікуму розпочав навчання на першому курсі фізико-математичного факультету Дніпропетровського державного університету (ДДУ) за спеціальністю «математика», яке було перерване через евакуацію до м. Магнітогорськ (1941–1945 рр.), де Майор Пилипович працював слюсарем, а з 1943 року – комсоргом ЦК ВЛКСМ РУМ №13 та будівельником доменної печі № 6 ММК. У 1944 році – перший секретар Кіровського райкому комсомолу м. Магнітогорськ.

Повернувшись до рідного міста, продовжив навчання в університеті, був сталінським стипендіатом протягом 3-х років. У 1950 році закінчив з відзнакою фізико-математичний факультет Дніпропетровського державного університету, у 1952 році – достроково аспірантуру при кафедрі математичного аналізу, захистивши кандидатську дисертацію «Особенности основных теорем конструктивной теории функций в пространствах L_p и некоторые приложения».

В період навчання з 1947 по 1950 рік був головою профкому ДДУ, членом пленуму ЦК профспілки РВШ НУ України.

Свою наукову діяльність М.П.Тіман розпочав у студентські роки. Будучи студентом 3-го курсу математичного відділення фізико-математичного факультету Дніпропетровського

державного університету він публікує у 1948 році в «Докладах Академии наук СССР» першу наукову роботу, в якій досліджується питання про порівняння методів підсумовування Чезара і Абеля для кратних числових рядів. Під впливом відомих математиків І.Ю.Огієвецького, О.П.Тімана зі школи по теорії наближення,

заснованою в Дніпропетровську у довоєнні роки О.М.Колмогоровим, С.М.Нікольським, формується коло його наукових інтересів в області теорії функції.

Відразу після захисту талановитого науковця обирають завідувачем кафедри вищої математики Дніпропетровського сільськогосподарського інституту, нині – Дніпропетровський державний аграрний університет. На цій посаді М.П.Тіман незмінно працює вже понад 60 років. З 1995 до 2000 року за сумісництвом також очолював кафедру економічної кібернетики Дніпропетровського ДАУ.

Основна наукова діяльність професора М.П.Тімана сконцентрована у сфері теорії наближення функцій, теорії вкладення функціональних класів, теорії числових рядів та теорії інтегральних операторів Гільберта-Шмідта.

Докторська дисертація вченого «Исследование свойств функций с заданными наилучшими приближениями» була захищена у 1973 році на спеціалізованій вченій раді при математично-механічному факультеті Ленінградського державного університету. Наукові дослідження Майора Пилиповича опубліковані у 147 наукових роботах, виданих у видавництвах «Наукова думка», (Україна, Київ), «Palmarium academic publishing», (Німеччина) та ін., в т.ч. 3 монографії, серед яких праця «Аппроксимация и свойства периодических функций» (2009 р.) удостоєна першої премії в конкурсі АН ВО України, а у січні 2011 року перекладена на англійську мову.

Професор М.П. Тіман неодноразово брав участь у міжнародних конференціях у Москві, Києві, Кам'янець-Подільську, Калусі, Варні, Будапешті, Хайфі та ін., всесоюзних з'їздах та міжнародних конгресах математиків (Україна, Росія,

Польша, Угорщина, Болгарія, Грузія, Вірменія, Ізраїль). У різні часи він читав лекції і виступав з доповідями в ДДУ, ДМетІ, Тартуському держуніверситеті, Бердянському педагогічному інституті, Інститутах математики (м. Баку, м. Тбілісі), у всесоюзних математичних школах (Тарту, Свердловськ, Нальчик, Вороніж, Саратов та ін.). Понад 15 років був референтом всесвітніх реферативних журналів «Математика» (Росія) та «Mathematical Reviews» (Американське наукове товариство).

Майор Пилипович багато уваги приділяє підготовці наукових кадрів, керує науково-методичним семінаром з питань теорії функцій. За роки керівництва професора М.П.Тімана аспірантами, здобувачами та викладачами кафедри було захищено 3 докторських та 18 кандидатських дисертацій, у 16 з них він особисто був науковим керівником. В агроуніверситеті професор М.П.Тіман засновник і керівник наукової школи: «Конструктивна теорія функції дійсного змінного». Її науковий напрям – апроксимація та властивості функції однієї та багатьох змінних. Серед послідовників: Б.Г.Пелешенко, Л.П.Кагадій, кандидати фізико-математичних наук, професори; Т.М.Семиренко, О.Б.Шаврова, Ю.Й.Русецький, В.Г.Пономаренко, Л.М.Лабунець, Л.М.Піменова, Н.Д.Рищенко, кандидати фізико-математичних наук, доценти; С.Л.Блюмін, Г.Г.Гаймназаров, доктори фізико-математичних наук, професори; Ю.Х.Хасанов, К.Т.Тухлієв, А.Д.Камаль, кандидати фізико-математичних наук.

У 1978–1980 рр. був членом науково-методичної ради з математики МВ та ССО СРСР, а з 1989 р. є членом науково-методичної ради з математики МОН України. У 1995 році М.П.Тімана обирають академіком АН ВШ України. Компетентність та багаторічний досвід сприяли його обранню на посаду заступника академіка-секретаря відділення математики та інформатики АН ВО України (з 1997р.), з 2007 року він член Президії АН ВО України, замісник академіка-секретаря відділення математики та інформатики, з грудня 2011 року – віце-президент АН ВОУ з питань фундаментальних наук.

З 2002 р. – дійсний член ради Американського біографічного інституту(ABI), плідна його робота дозволила цьому інституту двічі (2002 р., 2005 р.) визнати професора М.П.Тімана «Людиною року», нагородити почесною медаллю «American Medal of Honor», а у 2004 році Американський біографічний інститут оголосив його «Great minds of the 21st Century».

М.П.Тіман має 32 різні відзнаки та нагороди, найвагоміші з них: ордени «Дружби народів», «За заслуги III ступеня», медалі: «За трудову доблесть», «За наукові досягнення» МОН України, «Geniuses of the 21st Century», Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2003 р.). Має почесні звання «Заслужений працівник народної освіти України», він – лауреат нагород «Ярослава Мудрого» АН ВШУ (2002 р.) та «Святого Володимира» АН ВО України (2008 р.).

За високий рівень наукових результатів в галузі математичної науки професор М.П.Тіман нагороджений Дипломом Українського математичного конгресу, двома пам'ятними медалями «М.В.Остроградський 1801–1861» (2001 р., 2012 р.), I Математичного Конгресу (2001 р.), Пам'ятною медаллю імені З. М. Боголюбова (2009 р.) та II Математичного Конгресу (2009 р.).

За видатні заслуги в галузі математики біографія М.П. Тімана включена в біографічні довідники світу «Генії XXI сторіччя» (США, 2006 р.), «500 Greatest Geniuses of the 21st Century. ABI. 2008» та «Науковці України. Еліта держави». У 2008 році за успіх, ентузіазм, сміливість, натхнення, відданість своїй справі, майстерність, доброзичливість Американський Біографічний Інститут нагородив його «Золотою медаллю громадянина України»

*Ректор Дніпропетровського
державного аграрного університету,
професор*

А.С.Кобець